

Sygn. akt III AUz 393/17

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Iwona Krzeczowska – Lasoń (spr.)

Sędziowie: SA Małgorzata Gerszewska

SA Lucyna Ramlo

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2017 r. w Gdańsku na posiedzeniu niejawnym

w sprawie M. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

zażalenia M. Z.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Elblągu – IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 27 września 2017 r., sygn. akt IV U 172/16

postanawia:

I. odrzucić zażalenie na postanowienie oddalające wniosek o przywrócenie terminu;

II. oddalić zażalenie w pozostałej części.

SSA Małgorzata Gerszewska SSA Iwona Krzeczowska – Lasoń SSA Lucyna Ramlo

Sygn. akt III AUz 393/17

UZASADNIENIE

Wnioskodawca M. Z. złożył w dniu 10 sierpnia 2017 r. wniosek o doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego z dnia 20 kwietnia 2017 r. oraz wniosek o przywrócenie terminu do jego złożenia.

Postanowieniem z dnia 27 września 2017 r. Sąd Okręgowy oddalił wniosek o przywrócenie terminu (pkt 1) i odrzucił jako spóźniony wniosek o doręczenie uzasadnienia wyroku (pkt 2). Zdaniem Sądu wnioskodawca nie wykazał braku winy niezachowania terminu do złożenia wniosku o uzasadnienie wyroku. Okoliczność, że ubezpieczony porusza się przy pomocy kul nie kolidowała skarżącemu ze złożeniem odwołania od decyzji pozwanego, dwukrotnym stawiennictwem na rozprawie. Ubezpieczony był także obecny na publikacji orzeczenia, gdzie został pouczone o trybie i sposobie złożenia wniosku o sporządzenia uzasadnienia wyroku i apelacji. Również powołani w sprawie biegli sądowi w swych opiniach wskazywali, że ubezpieczony porusza się samodzielnie. Z uwagi, że wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku został złożony po terminie, zachodziła konieczność jego odrzucenia.

Zaskarżając zażaleniem to postanowienie w całości ubezpieczony podniósł zarzut błędu w ustaleniach faktycznych skutkujący naruszeniem przepisu art.168 § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że ubezpieczony nie wykazał braku winy

niezachowania terminu do złożenia wniosku o uzasadnienie, podczas gdy z okoliczności faktycznych wynika, że ubezpieczony zareagował na wydanie niekorzystnego dla niego wyroku składając w terminie wniosek o odpis wyroku, a jedynie intencja nie została przez Sąd właściwie odczytana. Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i przywrócenie mu terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie wyroku z uzasadnieniem.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego w części oddalającej wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie uzasadnienia wyroku tego Sądu nie ma charakteru orzeczenia "kończącego postępowanie w sprawie" w rozumieniu art. 394 § 1 k.p.c., a zatem zażalenie na nie stronom nie przysługuje (por. Sąd Najwyższego wyrażony w postanowieniu z dnia 11 sierpnia 1999 r. sygn. akt I CKN 367/99, OSNC nr 3 poz. 48; uchwała 7 sędziów z dnia 31 maja 2000 r. III ZP 1/00 OSNC 2001 nr 1, poz. 1. Z tej przyczyny zażalenie wnioskodawcy w tym zakresie podlegało - jako niedopuszczalne - odrzuceniu na podstawie art. 373 w związku z art. 397 § 2 k.p.c.

Niezaskarżalne postanowienie oddalające wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji może być poddane kontroli Sądu drugiej instancji na podstawie art. 380 k.p.c. przy rozpoznawaniu zażalenia na kończące postępowanie postanowienie odrzucające wniosek o doręczenie uzasadnienia wyroku, miało bowiem niewątpliwie wpływ na to rozstrzygnięcie. W zażaleniu wniesionym osobiście przez wnioskodawcę wniosek taki nie został wyraźnie sformułowany, jednakże przedstawiona przez niego argumentacja koncentruje się na kwestionowaniu zasadności odmowy przywrócenia terminu do złożenia wniosku o doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji.

Zarzuty skarżącego w wywiedzionym zażaleniu nie są spójne. Z jednej bowiem strony twierdzi on, że nie uchybił terminowi do złożenia wniosku o uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego z dnia 20 kwietnia 2016 r., bowiem dnia 24 kwietnia 2016 r. wniosek został przez niego złożony i błędnie został oceniony charakter tego pisma. Z drugiej jednak strony w uzasadnieniu rozpoznawanego zażalenia, podnosi argumenty dotyczące niezrozumienia pouczenia sądu o sposobie wniesienia apelacji od niekorzystnego wyroku i stanu zdrowia, który uniemożliwiał mu złożenie wniosku o uzasadnienie w terminie.

Zgodnie z art. 168 § 1 k.p.c., jeżeli strona nie dokonała w terminie czynności procesowej bez swojej winy, sąd na jej wniosek postanowi przywrócenie terminu. Z przepisu tego jasno wynika, że przywrócenia terminu można żądać jedynie wtedy, gdy się go uchybiło. Natomiast, jeżeli strona twierdzi, że czynności procesowej (tu: złożenie wniosku o uzasadnienie wyroku) dokonała w terminie, a sąd błędnie uznał, że uchybiła terminowi - to może wnieść tylko zażalenie na odrzucenie wniosku. Inaczej mówiąc, wniosek o przywrócenie terminu jest aktualny tylko wówczas, gdy strona nie neguje uchybienia terminu i wskazuje przyczyny usprawiedliwiające to uchybienie (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 1957 r., II CZ 123/57, NP. 1958 nr 3, s. 116 oraz postanowienie tego Sądu z dnia 10 stycznia 2014 r., I CZ 108/13, LEX nr 1521217).

Nawet mając na względzie zarzuty i argumenty powołane przez skarżącego w uzasadnieniu zażalenia i przyjmując korzystną dla niego interpretację, uznając, że skarżący wniósł o dokonanie kontroli odmowy przywrócenia terminu, to i tak nie byłoby podstaw do uznania za uprawdopodobnione, tak jak wymaga tego art. 169 § 2 w zw. z art. 168 § 1 k.p.c., że uchybienie terminu do złożenia wniosku o doręczenie uzasadnienia wyroku nastąpiło bez jego winy.

Przedmiotem postępowania przed Sądem Okręgowy zakończonym zaskarżonym postanowieniem była ocena terminowości wniosku złożonego przez skarżącego w dniu 10 sierpnia 2017 r. wniosku o doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego z dnia 20 kwietnia 2017 r. i przesłanek do przywrócenia mu terminu do jego złożenia.

Nie może ująć uwadze Sądu Apelacyjnego, że złożenie w terminie wniosku o uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego z dnia 20 kwietnia 2017 r. była już przedmiotem badania w postępowaniu zażaleniowym zakończonym postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 26 lipca 2017 r. (III AUz 255/17). Sąd Apelacyjny oceniając zasadność odrzucenia wniosku ubezpieczonego z dnia 15 maja 2017 r. o sporządzenie i uzasadnienie uzasadnienia wyroku uznał, że skoro pismo złożone przez skarżącego z dnia 24 kwietnia 2017 r. nie zawierało żądania sporządzenia i doręczenia uzasadnienia

wyroku sądu pierwszej instancji z uzasadnieniem, a wnioskodawca złożył wniosek o doręczenie uzasadnienia wyroku dopiero w dniu 15 maja 2017 r., to jego żądanie Sąd Okręgowy prawidłowo ocenił jako spóźnione i wniosek odrzucił na podstawie art. 328 § 1 k.p.c.

Skoro Sąd Apelacyjny prejudycjalnie w postanowieniu z dnia 26 lipca 2017 r. (III AUz 255/17) uznał, że skarżący nie złożył w terminie wniosku o sporządzenie i doręczenie wyroku Sądu Okręgowego z dnia 20 kwietnia 2017 r. to w związku z powyższym pozostaje rozważyć, czy w rozpoznawanej sprawie mamy do czynienia z przesłankami, które uzasadniałyby brak winy skarżącego w zaistnieniu opóźnienia w wystąpieniu z wnioskiem o sporządzenie uzasadnienia i doręczenia wyroku wraz z uzasadnieniem.

Skarżący w uzasadnieniu złożonego wniosku i zażalenia podniósł, że stan zdrowia (niepełnosprawność i konieczność poruszania się o kuli) oraz niezrozumienie pouczenia sądu uniemożliwiły mu dokonanie czynności procesowej w terminie. Nie zarzucał, że pouczenie było niejasne lub wewnętrznie sprzeczne.

W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się, że przy ocenie winy strony w uchybieniu terminu bierze się pod uwagę miernik należytej staranności, jakiej można wymagać od strony przejawiającej dbałość o swoje własne, życiowo ważne sprawy, a analizy tej dokonuje się przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy (porównaj między innymi orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 27 października 1998 r. II PKN 385/98, OSNP 1999/23/753, z dnia 26 kwietnia 2007 r. III CZ 22/07 i z dnia 30 maja 2007 r. II CSK 167/07, niepubl.).

Przy ocenie, czy rzeczywiście miała miejsce sytuacja, w której strona z uwagi na chorobę nie była w stanie zająć się sprawą sądową i dokonać określonej czynności procesowej, należy uwzględnić to, że zgodnie z art. 169 § 2 k.p.c. strona, występując o przywrócenie terminu, zobowiązana jest uprawdopodobnić, a nie udowodnić, okoliczności uzasadniające żądanie. Uprawdopodobnienie zaś oznacza przytoczenie twierdzeń i wskazanie okoliczności, z których wynika przekonanie o prawdziwości tych twierdzeń. Ustawowy warunek uprawdopodobnienia okoliczności usprawiedliwiających niedokonanie czynności procesowej w terminie powoduje zatem złagodzenie rygorów dowodowych w tym zakresie (porównaj między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2006 r. V CZ 29/06 i z dnia 21 września 2010 r. III UZ 4/10 niepubl.).

Oceniając w tym aspekcie twierdzenia skarżącego zawarte we wniosku o przywrócenie terminu i w uzasadnieniu zażalenia należy uznać, że nie udowodnił on, że w okresie biegu terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego z dnia 20 kwietnia 2017 r. schorzenia narządu ruchu utrudniały, a wręcz uniemożliwiały mu prawidłowe zajmowanie się zarówno sprawami życia codziennego, jak i przede wszystkim sprawami urzędowymi czy sądowymi, w tym dokonanie czynności procesowej. Sąd Okręgowy trafnie zauważył, że schorzenia narządu ruchu nie uniemożliwiały mu złożenie odwołania, dwukrotnego stawiennictwa na rozprawie i na ogłoszeniu wyroku w dniu 20 kwietnia 2017 r.

Przywrócenie terminu do wykonania czynności procesowej jest możliwe w wypadku wskazania tylko takiej przyczyny niedochowania terminu, która była od strony niezależna. Do kategorii tej nie można zaś zaliczyć, podawanego obecnie w zażaleniu, niezrozumienia pouczeń co do sposobu i terminu złożenia środka zaskarżenia. Zakładać bowiem należy, że uczestnik postępowania zawsze ma możliwość upewnienia się w tej kwestii (także choćby przez "dopytanie" co do pouczeń wygłaszanych przez sąd) i takie postąpienie nie wykracza poza ramy zwykłej staranności w dochowaniu terminu.

Reasumując okoliczności podnoszone w zażaleniu wskazujące na brak przygotowania prawniczego strony oraz niezrozumienie pouczenia o trybie zaskarżenia i jej zły stan zdrowia, okazały się niewystarczające do skutecznego zakwestionowania postanowienia o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu.

Zasadność oddalenia wniosku o przywrócenie terminu prowadzi również do uznania, że rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w przedmiocie odrzucenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem jest prawidłowe, skoro wniosek ten został złożony z opóźnieniem.

W związku z powyższym Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

SSA Małgorzata Gerszewska SSA Iwona Krzeczowska – Lasoń SSA Lucyna Ramlo